

WYDARZENIA

Nominacja w trójwymiarze

Ekipa nurków i archeologów NMM została nominowana do prestiżowej nagrody podróżniczej Travelery, przyznawanej przez „National Geographic”, za opracowanie i wdrożenie nowatorskiej metody podwodnego dokumentowania wraków w 3D. Pracami badawczymi kieruje Tomasz Bednarz, a członkami ekipy, biorącej udział przy realizacji fotogrametrycznej dokumentacji 3D, są: Janusz Różycki, Wojciech Joński oraz Zbigniew Jarocki. Nominację przyznano w kategorii „Naukowe odkrycie roku”, honorującej odkrycia w różnych dziedzinach nauki, które pozwoliły lepiej zrozumieć otaczający nas świat, ludzi i kultury. W tej kategorii nominowano także: współudział w sukcesie misji sondy Rosetta (zbadanie budowy geologicznej komety), rekonstrukcję rdzenia kręgowego za pomocą glejowych komórek węchowych, odkrycie skamieniałości najstarszego przodka skrzydłoczu sprzed 148 mln lat oraz opracowanie taniego sposobu produkcji perowskitów (zastępujących krzem w bateriach słonecznych). Warto dodać, że w kategorii „Podróż roku” nominowany został rejs dookoła świata śladami Władysława Wagnera, który zrealizował Mirosław Lewiński na s.y. „Ulisses”.

AKTUALNOŚCI

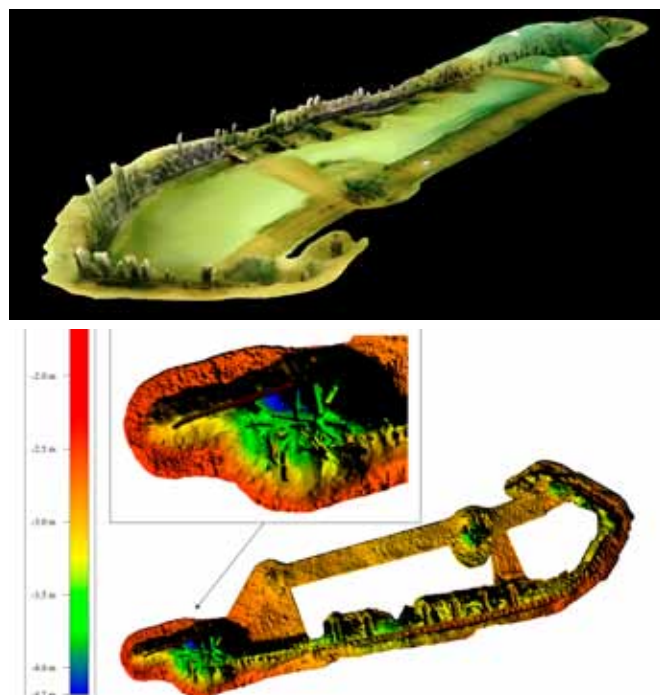
14. ISBSA

Czternaste międzynarodowe sympozjum „Łodzie i statki w archeologii” (International Symposium on Boat and Ship Archaeology – ISBSA) odbędzie się w dniach 21-25 września br. w naszym Muzeum. Ostateczny program sympozjum zatwierdzony został przez Komitet Programowy na spotkaniu w NMM 16 i 17 lutego. W skład komitetu weszli organizatorzy trzech ostatnich konferencji tego cyklu: prof. Nergis Gunsenin z Istanbulu, dr Ronald Bockius z Moguncji, prof. Andre van Holk i Benno van Tilburg z Amsterdamu, a także przedstawiciele NMM: dyrektor dr Jerzy Litwin i dr hab. Waldemar Ossowski. Po długich dyskusjach wybrane zostały ostatecznie 72 najciekawsze spośród ponad 100 nadesłanych propozycji referatów z całego świata, a także ponad 30 prezentacji posterowych. Goście z zagranicy podkreślali bardzo wysoki poziom nadesłanych streszczeń wystąpień, co zapowiada, że organizowane w naszych murach sympozjum będzie ważnym wydarzeniem naukowym w dziedzinie archeologii łodzi i statków.

Wirtualny skansen

Zespół archeologów i pletwonurków NMM pod kierownictwem Tomasza Bednarza rozpoczyna realizację dwuletniego projektu naukowo-badawczego „Wirtualny Skansen Wraków Zatoki Gdańskiej. Ewidencja i inwentaryzacja podwodnego dziedzictwa archeologicznego”. Projekt jest współfinansowany przez MKiDN, a jego główny cel stanowi wykonanie fotogrametrycznej dokumentacji 3D wraków drewnianych jednostek z Zatoki Gdańskiej i prezentacja ich modeli 3D na stronie internetowej NMM. Nowatorska metoda dokumentacji podwodnej, polegająca na wykonaniu kilku tysięcy fotogramów danego obiektu, a następnie komputerowym złożeniu w szczegółowy model 3D, rozwijana jest w naszym Muzeum od 2013 roku. Metoda była wcześniej stosowana na lądzie, ale naukowcy z NMM są, obok Amerykanów z Uniwersytetu w Teksasie, światowymi pionierami w dziedzinie przeniesienia jej pod wodę. Dotychczas przeprowadzono badania archeologiczne trzech wraków z zastosowaniem nowej techniki dokumentacji. Pierwszym był F53.27 zwany Porcelanowcem, będący pozostałością jednostki żaglowej o długości ponad 20 metrów, zbudowanej w I połowie XIX wieku z dreb-

na świerkowego i sosnowego, która zatoniła po roku 1853. Na stanowisku odkryto fragmenty angielskich naczyń fajansowych oraz mosiężną tabakierę wytworzoną w Szwecji. Drugim z wraków, dokumentowanym przy użyciu fotogrametrycznych modeli 3D, był opisywany i pokazywany już wcześniej wrak F53.31, tzw. Głazik, stanowiący pozostałości niewielkiego statku żaglowego z pawężową rufą, o długości kilkunastu metrów, zbudowanego po roku 1831 metodą zakładkową. Statek zatonił na wysokości Gdyni Redłowa, w odległości 2,5 km od brzegu, z ładunkiem gładzów o średnicy do 1 metra. Z wraka wydobyto m.in. zakorkowaną butelkę kamionkową na wodę sodową „Selters”, w której znajdował się holenderski gin. Trzeci to wrak F53.14, zalegający w rejonie wejścia do portu gdańskiego i nazywany przez archeologów z NMM Portowcem. Jest to relikat statku żaglowego o długości co najmniej 30 metrów, zbudowanego z drewna dębowego najprawdopodobniej w pierwszym dziesięcioleciu XIX wieku. Z wraka wydobyto ponad 140 zabytków, m.in.: fragmenty obuwia, naczynia ceramiczne oraz ich fragmenty, buteleczkę szklaną, narzędzia ciesielskie, jufers z zawiasową podwiesznią, żelazne bolce i trzpienie, czerpak łyżeczki cynowej, 4 muszle ostryg oraz fragmenty fajeczek glinianych. Znaczna część wraku zagłębiona jest w dnie, z którego wystają elementy burt sięgające do wysokości pokładu. Sępka wraku znajduje się ponad 2,5 metra pod powierzchnią dna morskiego. Fotogrametryczny model 3D wraka F53.14 zobaczyć można na naszej stronie internetowej (www.nmm.pl).

Wrak F53.14 i plan batymetryczny stanowiska powstały w oparciu o model 3D wraka. Autorzy: Tomasz Bednarz i Janusz Różycki

Nowe nabrzeże przy Spichlerzach na Ołowiance

Zakończył się remont nabrzeży przy Spichlerzach NMM na Ołowiance. Prace prowadzone były przez Urząd Morski w Gdyni w ramach projektu „Modernizacja wejścia do portu wewnętrznego w Gdańsku. Etap II – przebudowa szlaku wodnego na Martwej Wiśle i Motławie” (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko). Wymieniono zmuszające już belki odbojowe oraz drewnianą nawierzchnię nabrzeża. Jednocześnie zlikwidowano schodki prowadzące do przystani promowej, dzięki czemu całe nabrzeże dostępne będzie także dla osób niepełnosprawnych. Na swoje miejsce powrócił statek-muzeum „Sołdek”, przesunięty na czas remontu nabrzeża.

Ferie z latarniami

Tegoroczne zajęcia zorganizowane przez Dział Edukacji podczas ferii zimowych, poświęcone dziejom latarni morskich, cieszyły się ogromnym powodzeniem zarówno wśród grup zorganizowanych jak i osób indywidualnych. Zajęcia odbywały się na wystawie czasowej „Lux in tenebris. Światło w ciemnościach” w Spichlerzach na Ołowiance i dzieliły się na dwa tygodniowe bloki: „Szlakiem strażniczek wybrzeża” oraz „Widziane z morza”. Uczestnicy feryjnych spotkań mogli obejrzeć film 3D pokazujący rozbicie statku i losy załogi zwiedzionej przez „złe światło” oraz zapoznać się z zasadami prawa brzegowego i właściwą nawigacją. Nasi goście odczytywali także sygnały ostrzegawcze latarni morskich i nadawali własne komunikaty w alfabecie Morse’a. Dzięki nauce poprzez zabawę uczyli się rozpoznawać sylwetki latarni polskiego wybrzeża oraz ich otoczenie. Podczas zajęć można było także wykonać model własnej latarni morskiej.

Uczestnicy ferii w NMM oglądają film 3D na ekspozycji „Lux in tenebris. Światło w ciemnościach”. Fot. Wojciech Józwiak

NASZE ODDZIAŁY

CKWS w Tczewie

Dzięki łagodnej zimie praca na budowie Centrum Konserwacji Wraków Statków z Magazynem Studyjnym w Tczewie odbywa się bez przeszkód, a budynek wzniesiono już na poziomie pierwszego piętra. Przypomnijmy, że uroczystość położenia kamienia węgielnego odbyła się 24 listopada, natomiast zakończenie budowy przewidziane jest na grudzień tego roku.

Stan prac na budowie CKWS na koniec lutego. Fot. Bernadeta Galus

Prace w Muzeum Zalewu Wiślanego

W nowej hali magazynowo-wystawienniczej Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich umieszczane są pierwsze zabytki. Większa część budynku przeznaczona została do przechowania i ekspozycji tradycyjnych łodzi drewnianych. Jako pierwsze trafiły do niej trzy duże barkasy, stojące dotychczas na placu przed Muzeum. Akcja, ze względu na ich gabaryty i ciężar, wymagała pomocy dźwigu. Docelowo trafi tam także silnik ze śrubą z kutra pełnomorskiego.

Przygotowanie do przeniesienia zabytkowego barkasa do nowej hali. Fot. Jakub Adamczak

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NMM

Projekt windy dla latarni w Rozewiu

Rozstrzygnięty został ogłoszony przez Towarzystwo Przyjaciół NMM konkurs na projekt koncepcyjny do budowy windy do wieży latarni morskiej Rozewie 2. Na konkurs, przeprowadzony wśród studentów Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej, wpłynęło sześć prac. Pierwszą nagrodę – za odważną formę architektoniczną oraz ciekawe rozwiązania techniczne windy – otrzymali Tomasz Jażdżewski i Maciej Lis. Zaprojektowana przez nich winda ma ażurową konstrukcję, nie przesłania wieży latarni i jest nieinwazyjna w stosunku do przestrzeni wokół latarni morskiej.

Zwycięski projekt windy dla latarni Rozewie 2. Autorzy: T. Jażdżewski, M. Lis

ZAPROSZENIE

Seminarium i wystawa

„Ships and Cargo” to tytuł polsko-flamandzkiego seminarium naukowego, które odbędzie się 16 i 17 marca w Ośrodku Kultury Morskiej. Jest to jedno z wydarzeń Tygodnia Flamandzkiego w Gdańsku, organizowanego przez Generalną Reprezentację Rządu Flandrii. W spotkaniu wezmą udział archeolodzy i historycy z Polski i Belgii, którzy zaprezentują referaty poświęcone głównie dawnym kontaktom morskim pomiędzy Gdańskiem a miastami w dzisiejszej Belgii. Seminarium towarzyszyć będzie wystawa fotograficzna, dokumentująca prace badawcze nad XIV-wiecznym statkiem, znalezionym podczas prac budowlanych w Doel koło Antwerpii.